

APPENDIX

[A1r] *Machiavelli*

Den Florentinske *Secretarii* artige oc lystige
BELPHEGORS Gifftermaal,

Udsæt aff Italiensk paa Danske, oc dedicerit til alle Onde Qvinder.
Prentet udi dette Aar.

[A1v] Braffve oc vitberømte Qvinder.

Jeg giffver eder her en liiden Affmalning paa eders Liff oc Leffnet; oc fremdeelis en duelig Underviisning hvorledis I skal handle med eders Mænd, thi ligesom I venner dem i Begyndelsen, saa hâr I dem altid. Jeg tvifler icke paa, at der ere jo adskillige iblant eder, som Mesterligen veed der udi at skicke sig, ja jeg kiender dem, som gifver vores *Honesta* slet intet effter; Oc hvis Mænd skulle heller ønske med vores *Dom Rodrigo* at brænde udi Helffvede ved ævigvarende^a Steen-Kull, end at boe her paa Jorden, (om det var end i Roskild eller Kiøge-Kroe) udi stedsvarende Klammer oc Trætte. Men det haffver intet paa sig, I veed vel at dersom Manden er Qvindens Hoffvet, saa er Qvinden Hoffvedets Krone: Lader dem derfor dantze effter eders Pibe, lærer dem at krybe i Sæcken, saa skal mand udi sin tid sætte eder udi de Danske Krønnicker; Ligesom *Honesta* staar udi de Florentinske. Leffver oc holder eder vel.

[A2r] Belphegors Gifftermaal.

[1] Udi^b de gamle Krønnicker af *Florence* læser mand^c, at en meget hellig Person, hvis Lif oc Lefnet var al Verden til forundring, blef^d en Dag henrøct udi Aanden, oc hafde en synderlig Aabenbaring, nemblig: hannem tyctis, at hand saae, hvorledis at alle gifte Mænd, hvis Siæle ginge udi stor mengde til Helffvede, klagede sig offver, at deris Qvinder vaare Aarsage til denne deris store U-lycke, til hvilcken de icke vare komne dersom de

a ævigvarende] æ *partly damaged, reading uncertain*

b Udi] d *barely visible*

c mand] d *barely visible*

d blef] ef *barely visible*

haffde bleffvet ugifte; [2] hvorudoffver *Minos* oc *Rhadamante* med det gandske ær-verdige Helfvedis Raad siuntes at forundre sig høyeligen, thi de kunde icke i førstningen troe at det skulle saa haffve sig i Sandhed, dog alligevel erfarede de, at de samme Klagsmaal formerede sig Dag fra Dag hvilcket forarsagede dem omsider at bringe det for *Pluto*; oc paa samme deres forebringende (foruden at tale til Dronningen der om, som vaar ilde tilpas den gandske Uge) bleff sluttet, at mand skulle offverhøre den Sag det nøieste mueligt var, oc siden søge de Midler, som siuntis at være alersickerst til at komme udi Sandheds Kundskab om dette.

Strax paa Timen lod mand kalde alle *Collegierne* tilhaabe;^e Printzerne, Greffverne, oc *Baronerne* lode sig der finde, oc aldrig haffve deres Forsamling været saa hæderlig, som paa den tid, tilmed forefalt der aldrig tilforne nogen Sag, som vaar saa victig som denne. Der de nu vare for|A2v|samlede, talte *Pluto* dennem saaledis til: [3] Mine kiære oc høytelskede, endog Jeg besidder mit Rige effter den Dom, som Himmelen haffver fældet offver mig, oc formedelst min haarde Skæbne, som lenge siden haffver mig afslagt min Arffvedeel: oc forbemælte Dom kand aldrig igien-kaldes, oc jeg kand icke meere være undergiffven enten Gudernis eller Menniskens Dom, dog alligevel efftersom deres Forsictighed, som kand giffve sig under Low oc Ræt, oc høyre acte andres end deris egen Mening, er altid den visseste, haffver jeg sluttet at spørge eder til Raads hvorledis jeg skal skicke mig udi een Sag, som siunes med tiden at kunde bringe vores Rige udi Vanære: Alle giffte Mænds Siæle, som kommer hid under vores Regiering, siger, at deres Qvinder ere Aarsage til denne deres U-lycke: Oc efftersom det siunes en u-muelig Ting for mig, frycter jeg for, at dersom vi dømmer effter det som er os berettet, mand skal da tale om os, ligesom vi vare alt for haarde, oc tvert imod, dersom vi dømmer intet udi denne Sag, mand skulle da sige offver alt, at vi ere icke strenge nock, oc at vi legger os meere effter andre Ting, end at giøre hvis Low oc Ræt |A3r| tilhører. Det er visseligen en løs Sag, at dømme effter hvis disse Siæle allene haffver bragt os fore, men vi giør oc stor Uræt, dersom vi icke udforsker Sagen med tilbørlig Fliid. Derfor efftersom jeg vil forekomme det Onde, som enten formedelst stor Hast eller oc Forsømmelse kunde forarsages, oc jeg finder ingen Middel ræt beqvem til at sætte det udi Verck, da haffver jeg vildet lade eder alle kalde tilsammen i denne Meening, at I skulle hielpe mig med eders Raad, oc mage det saa, at mit Riige maa

e tilhaabe;] orig. tilhaabe

herefter være uden Efftertale, ligesom mand hidindtil hafver intet fundet at sige imod den Maade paa hvilcken jeg regiærer.

[4] Der vaar icke een, om jo bekiente, at det vaar en Sag som der laae høveligen Mact paa, oc som vaar værd, at mand den skulle offverveye med en synderlig Fliid. Den gandske Forsamling sluttede vel, at mand skulle bruge alle de Middeler, som mand kunde optencke til at udforske Sandheden: mens de kunde icke finde paa, hvorledes det skulle sættis i Verck. Thi nogle deris Meening^f var, at mand skulle ickun skicke en Person hen udi den anden Verden; Andre tœktes, at mand burde at skicke fleere did; Nogle igien dømte, at udi eegen Person kunde mand bedre fornemme hvorledis Sagen hengte sammen, end som naar mand brugte mange der til. Men de som stode næst paa deris Meening, |A3v| holt for, at mand burde icke at bruge saa stor Omsvæb, oc at det var nock at mand tillige paa en Tiid lagde adskillige Siæle paa Pinebencken, oc pinte^g dennem indtil de bekiente Sandhed. De fleeste Stemmer gick dog omsider ud der paa, at mand skulle skicke en sær Person bort udi Verden; oc^h udi denne Meening bleff den gandske Forsamling. Men efftersom der var ingen, som vilde af fri Villie tage sig dette Ærinde paa, bleff sluttet at Løcken skulle dømme udi den Sag.

[5] Straxⁱ bleff der Seddeler giort, oc Loddet treffede *Belphegor*. Udi det Fald maa mand vel sige, at Løcken falt som hun burde; Thi udi all Sandhed, *Belphegor*^j var icke een aff de slettiste Diefle, hvorudoffver^k ocsaa^l *Pluto*^m haffde giort ham til Øffverste for alle sine Soldater; Icke dis mindre haffde hand vel vildet undskyldte sig for denne Bestilling; Men som *Pluto* udtrœckeligen befalte hannem det, var hand nød til, at tage til Tacke med sin Lycke; Antog hand derfor de Vilkor, som vaare aff den-

f Meening] *orig.* Meenig

g pinte] p and n partly damaged, reading uncertain

h oc] c barely visible

i Strax] *orig.* Strax

j *Belphegor*] second e barely visible

k hvorudoffver] first r damaged, restored from blank space

l ocsaa] first a damaged, restored from blank space

m *Pluto*] P faded away, restored from blank space

nemⁿ samptligen^o sluttede, nemlig, at mand strax paa Timen skulle tælle hundrede tusinde Ducater til den, som skulle gjøre denne Reyse udi Verden; oc effterat hand hafde iført sig et Menniskes Skickelse, skulde hand tage sig en Kone, oc leffve ti Aar med hende, om det var mueligt, oc naar den tid var forløben, skulde hand lade som hand døde, oc komme tilbage igien til Helffvede der at |A4r| bekræffte med sin egen Ærfarenhed, hvis ont oc got mand lider, naar mand er gift, oc gjøre derofver en sandfærdig Beretning for den gandske Forsamling: Der bleff endnu sagt: at hand skulde imidlertid være undergiffven all den Fortræd oc all den Elendighed, som Mændene ere undergiffne, icke en gang undertagende Fængsel, Siugdom oc Armod self: men dog alligevel, dersom hand kunde fri sig derfra ved nogen Treck eller Paafund, det skulde være ham tilstæde^p, oc at ingen skulde forarge sig derofver.

[6] *Belphegor* tog disse Vilkor an, annammede de hundrede tusinde Ducater, oc kom i Verden, oc effterat hand haffde udvald aff sine Soldater saa mange Heste oc saa mange Svenne som hand haffde fornøden paa sin Reyse, kom hand til *Florens* med en kostelig oc udvalt Følge; hand hafde sat sig fore, at lefve udi denne By frem for nogen andensteds, thi den siuntis ham meest beqvem til hans Forhaffvende, som var at anvende sine Penge vel, oc at sætte dennem paa Rente; hand lod sig kalde *Dom Roderic* af *Castilien*, oc leiede sig et herligt Huus, udi Forstaden, kaldet aff alle Helgen; Oc paa det ingen skulde viide hvad hand vaar for een, sagde hand, at den Tid hand var endnu heel ung, haffde hand forlat Spagnien oc var seylet til Syrien, hvor hand haffde holt sig oppe til *Alep*, oc der haffde fortient alt hvis |A4v| hand eyede. Men effterat hand haffde nu været nogen Tid der i Landet, var hand kommen til *Italien*, i den Meening at giffte sig udi it Land, som var meere høfligt, oc kom bedre offvereens med hans *humeur*.

[7] Derforuden var *Dom Roderic* en heel deylig Karl, oc siuntis icke at være tredive Aar gammel, eller der omtrent; Oc som hand hafde ladet see paa en kort tid sin Rigdom oc Formue, oc mand saa derforuden dagligen aff hans Gaffmildhed, at hand viste med god Maneer at bruge sine Midler, da var der adskillige aff den *Florentinske* Adel, som haffde mange Døttre^q

n dennem] *second e barely visible*

o samptligen] *a barely visible; p partly damaged*

p tilstæde] *orig. tilstæd*

q Døttre] *most letters damaged, reading uncertain*

oc faae Penge, hvilcke lode sig icke forsømme at tilbiude ham deris Døttre, oc gjorde ald deris Fliid til at de kunde faae ham i deris Svogerskab: *Dom Roderic*, som haffde kaaret, udvalde een for alle andre, (hun var oc et offvermaade deyligt Menniske;) Historien siger, at hun kaldtis *Honesta*, oc at hendis Fader var H. *Americ Donati*, som haffde endnu trende andre Døttre, som vare giffit-færdige, oc trende Sønner som vare imellem tive oc fem oc tive Aar.

Denne H. *Americ* endog hand var aff een aff de ædelste Slecter udi *Florence*, saa var hand dog heel arm, oc det aff Aarsage, at hand haffde for mange Børn, oc hans Adelskab var hannem til Forhindring: Men *Dom Roderic* hialp svart paa sagen, thi hand gjorde sit Brøllup paa sin egen Bekostning, oc Alting gick til med saa stor Pract, saa at der bleff intet forglemt aff alt det som kunde ønskes |A5r| oc begieres udi saadan it Tilfald. Iblant andre Vilkor, som vare forsæt vores H. *Belphegor*, var der oc denne, at saa snart som hand haffde forlat Helffvede, skulle hand være alle Menniskelige Skrøbeligheder undergiffven; Hvorfore hand oc begynte at faa Lyst til Ære oc Verdslig Pract, oc endog hand var en Dieffvel, holt hand dog aff at mand roste oc berømte ham, oc befant at det var^r en ting, som stoed hannem vel an: Men dette, som hannem tyctis^s saa angenem, koste ham ocsaa vackre Penge; [8] Dog det var ey nock, thi hand hafde icke været længe med Frue *Honesta*, førend hand bleff saaledis forælskt^t udi hende, at det var icke at sige aff, oc hand fant, jeg veed icke hvad, udi hendis Omgengelse, som ophitzede hannem saaledis til Kierlighed, at aldrig haffde hand^u været udi saadan et Gilde tilforn; Saa snart som hand saae, at hun var bedrøffvet, eller hende gick det ringeste imod, forbandede hand den Bestilling som hand haffde faaet, oc svor høyt oc dyre, at det var hannem suurt at leffve.

Frue *Honesta* der hun var nu giffit med *Roderic*, oc haffde ført med sig Adels Blod oc Deylighed, forglemte icke sin sedvanlige Hoffmod, men var udi høyeste maader saa stolt, at *Roderic*, som kiendte oc haffde forsøgt meere end eengang Lucifers Stolthed, maatte bekiende, at hans Husfrue derudi offvergick Lucifer: Men denne hendis Stolthed toeg endnu meere til, den tid hun fornam den brendende Kierlighed, som hendis |A5v| Mand

r var] *orig. va*

s tyctis] *ct damaged, reading uncertain*

t forælskt] *kt damaged, reading uncertain*

u hand] *n barely visible*

bar til hende; oc som hun bilte sig ind, at hun skulle vel holde ham i Tøye-
len, oc tucte ham, som sig burde, *tracterede* hun ham, som hand haffde
været hendis træl, oc handlede med ham uden Barmhertighed oc uden
Ærbødighed; Ja dersom hand nectede hende nogen Ting, forsømde hun
icke at lade ham see at hun viste at bande oc skiendis, ligesaa vel som
andre Qvinder aff hendis Art. En hver dømme nu hvad dette var for en
Sorrig for *Dom Roderic* aff *Castilien*: Icke dis mindre haffvendis udi Act
sin Konis Fader, Brødre oc Slect, samt den hellige Ecteskabs Stand, oc
offver alt den inderlige Kierlighed, som hand bar til hende, taalte hand alt
det onde som hun lagde paa ham: [9] Jeg vil intet melde her om de store oc
u-sedvanlige Omkostninger hand gjorde paa hendis^v præctige Klæder, thi
hver Uge haffde hun en sær Mode, hvilket gemeenlig er de Florentinske
Jomfruers Maneer: Der^w var endnu andet som gjorde ham større Fortræd,
Thi hand bleff nød til, om hand vilde være i roe, at hielpe sin Kones Fader
til at giffte sine andre Døttre, hvor paa hand anvente en anseelig Summe
Penge; Hand maatte for at underholde god Venskab, oc paa det at Alting
kunde gaa vel til, sende en aff sine Qvindis^x Brødre Øster paa med en stor
deel Ullen-Vare; En anden til Franckrig oc Spagnien med Silcke-Vare, den
tredie maatte hand forstrecke med saa meget, at hand kunde holde [A6r]
en heel hob Guld-Slagere til Florentz: Alt dette tilsammenlagt^y kand nock
giøre en arm Diefvel gal: Icke dismindre staar her endnu andet tilbage.

Der er ingen^z Bye i Italien,^{aa} som gjør større Omkostninger i Faste-
laffn^{ab} oc paa St: Hans Dag, end som Florence: Udi denne *occasion* var
det først at Frue *Honesta* vilde kort ud, at hendis *Roderic* skulle offvergaa
alle dem som haffde noget at betyde, oc det udi kostbare Giestebuder,
Balleter oc andre Tidsfordriff som ere sedvanlige paa de tider: [10] Hand
tog icke dismindre taalmodeligen ligesaavel imod dette, som hand haffde
giort imod det forrige, oc jeg troer at hand endda nocksom skulde haffve

v paa hendis] *orig.* paahendis

w Der] er *damaged, reading uncertain*

x Qvindis] *orig.* Ovindis

y tilsammenlagt] *second a barely visible*

z ingen] *first n damaged, reading uncertain*

aa Italien,] *comma barely visible*

ab Fastelaffn] *st and l damaged, reading uncertain*

været til freds oc ofverbaaret Alting, som var ellers^{ac} ont nock at fordøye, dersom hand i det ringeste formedelst^{ad} sin taalmodighed maatte haffve forhverffvet^{ae} Roe udi sit Huus, oc udi fred kunde haffve ventit^{af} hans undergangs bestemte tid: Men det gick *Dom Roderic* tvertimod thi foruden den Omkostning, som I seer at hand allerede haffde giort,^{ag} da giorde dog denne stolte Qvinde hannem tusinde Fortræd, ja endoc saaledis, at der var hvercken Knect eller Tienere, som kunde bliffve tre Dage aff rad^{ah} udi hans Tieniste, hvilcket meget fortrød hannem, thi hand saae at det var hannem u-mueligt at beholde et Menniske udi sit Huus, hvilcken hand kunde betroe sit Gods: Oc sandelig hvorledis var det mueligt at Folck kunde blifve udi det Huus, efftersom Dieflene selff, hvilcke hand haffde ført med sig, vilde heller fare de|A6v|ris Vey igien til Helffvede, oc brænde, som de hafde giort tilforn, end de vilde leffve her i Verden under saadan en Qvindes Regiering, med hvilcken mand aldrig kunde komme til rette.

[11] *Roderic* som førde dette Leffnet, som var fult aff saa stor u-roe oc Elendighed, effterat hand haffde udøst alt det som hand haffde lagt sig til bæste, begynte at leffve paa den Forhaabning, som hand haffde om den Gevinst, hand skulle gjøre paa sine Varer, som hand haffde Øster oc Vester paa; Oc som hand haffde endnu it got Røcte iblant Kiøbmændene, da paa det hand kunde altid holde sin Stand ved liige, laante hand Penge aff dem som satte dem ud paa rente: Men som de, hvilcke handler med saadanne Varer, ere gierne aarvogne offver deris Dogent, da merckte de strax at hand haffde icke stor Omsorrig for at erlegge sin Betalning til bestemte tid. Oc som nu alt hvis hand haffde var gaaen svar til acters, oc hans Pung var bleffven gandske tom, fick hand paa en tid to aff de bedrøffveligste Tidinger, som hand nogen tid kunde vente sig: Den første var, at een af *Honestæ* Brødre haffde leegt bort udi Tærninger alt hvis *Roderic* haffde flyed ham under Hænderne: Oc den anden duede icke meget meere end en første; thi hand fick at viide at den aff hans Kones Brødre, som var paa Veyen fra Italien, var bleffven i Søen med all sin Kiøbmandskab: Saa snart

ac ellers] r faded away, restored from blank space

ad formedelst] r and d damaged, reading uncertain

ae forhverffvet] most letters damaged, reading uncertain

af ventit] tit damaged, reading uncertain

ag giort,] comma barely visible

ah rad] r damaged, reading uncertain

disse Tidinger kom til *Florence*, forsamlede sig alle de som haffde laant *Dom Roderic* noget, oc en|A7r|dog de bilte sig ind at hand var udi grund forderffvet, saa torde de dog icke tale ham til om Betalning, efftersom Tiden var icke endnu forfalden, hvorføre de sluttede samptligen, at de vilde tage vel vare paa hannem, at hand skulde icke snige sig bort, oc de paa den Maneer skulde bliffve holt for at være taget ved Næsen.

[12] *Dom Roderic* aff *Castillien*, effterat hand saae, at der hialp ingen Raad, oc viste hvor til hand var forbundet ved Helffvedis *order*, fick i sinde at tage en Hest imellem Beenene, oc at gaae sin kaas uden at raadføre sig videre med nogen; hvilcket hand oc icke haffde stor umag for at giøre, efftersom hand boede næst ved Porten *du Prat*; men hand var neppe borte, før Røctet udspridde sig iblant dem som hand var skyldig, hvilcke løb strax hen til Øffrigheden oc forhverffvede at hand bleff efterfult aff Bysvennene oc Tiuff-treckerne, ja de reyste derforuden ud alle udi egen person, baade at de kunde dis snarere faae nogen Kundskab om hannem, saa vel som oc aff Fryct, at det slags Folck, som duer icke meere i Italien end anden steds, skulde for en Sum Penge lade ham gaae sin gang: [13] *Roderic* som var icke taabelig, oc som burde icke heller at være det udi dette Tilfald, tænckte nock imidler tid paa hvis som kunde forefalde, hvorføre effterat hand haffde reden næsten en halff miil i fuld Spring, fick hand i sinde at lade Landveyen fare, hvilcket hand oc gjorde; men udi det fald maatte hand forlade sin Hest, oc efftersom Landet var saa got som igiennem |A7v| skaaren med Graffve, bleff hand nød til at bruge Beenene, hvilcket kom ham oc vel til pas.^{ai} Som hand nu længe haffde løbet omkring igiennem Vinbjergene oc de smaa træer, som det gandske Landskab er fuld aff, kom hand omsider offver *Peretola*, til Hans *Mattei del Bricca*^{aj}, som var *J. del Bene* Husmand, hans Huus: Til hans Lycke møtte hand Hans *Matteo*, som bar foer til sine Stude, oc lofvede hand ham, dersom hand vilde frie ham aff hans Fienders Hænder, som forfulde ham for at lade ham døe i Fengsel, da skulde hand^{ak} mage det saa, at hand skulde bliffve en riig Mand, oc førend hand forloed ham, skulle^{al} hand giffve ham saadan en proffve

ai vel tilpas.] e *barely visible*; full stop faded away, restored from blank space

aj Bricca] r *damaged*, reading restored from source

ak hand] a *barely visible*

al skulle] e *barely visible*

paa disse sine Ord^{am}, at det skulle icke være mueligt, at hand kunde tvifle der paa: Oc, sagde hand, dersom jeg icke gjør det som jeg loffver dig, da er jeg til freds, at du selff offverleffverer mig udi deris Hænder som søge effter mig: [14] *Matteo* som var en Bunde, var dog en Mand færdig til alt, oc som haffde Been udi Næsen: Derfor efftersom hand dømte vel, at der var intet at miste hos, dersom hand friede ham, loffvede hand at ville giøre det, oc effterat hand haffde skiulet ham udi en Mødding som var uden for hans Port, deckede hand ham endnu til med en heel hob Blade oc Riis, som hand haffde sancket til at giøre Ild med: Mand haffde icke saa snart skiulet *Roderic*, før de som søgte efter ham, ankom til *Mattei* Huus; mens for alt det de truede oc gjorde ham bange, kunde de |A8r| dog aldrig faae ham til at sige, at hand i det ringeste haffde seet ham; hvorudoffver effterat de hafde reyst nogle Dage bedre oc bedre frem, oc de kunde intet fornemme til *Dom Roderic*, reyste de tilbage igien til *Florentz*, oc det ilde til freds, som en hver kand indbilde sig.

[15] *Matteo* der hand saae at all denne store Allarm var offver, drog ham ud aff den sted hvor hand var skiult, oc formanede ham til at holde hvis hand haffde loffvet ham: *Roderic* lod sig see heel troe udi det fald: oc jeg tør vel sige, at aldrig haffver nogen Dieffvel holt sine Løffter saa vel, eller ladet see saa stor Tacknemmelighed oc Oprictighed som hand gjorde; hand bekiente at hand var ham høveligen forbunden, oc loffvede at bruge all sin flid til at giøre hannem fyllist, oc at holde sine Ord; Oc paa det hand dis bedre kunde forsickre ham paa at hand omgickis med Sandhed, oc at hand sagde intet som hand jo kunde bringe til veye, fortælte hand ham sin gandske Historie, saaledis som I haffver hørt den: Hand underviiste ham dernæst, hvad for Middel hand vilde bruge til at giøre ham riig: Viide maa du, sagde hand, at saa snart mand hører at nogen Jomfru er besæt, da er der ingen ande Dieffvel i hendis Krop, end jeg, oc du maa være forsickret paa, at jeg skal aldrig gaa der ud, førend du kommer selff udi egen Person, at mane mig ud, oc du skal vel vilde siden at lade dig betale, som |A8v| sig bør aff Jomfruens Fader. Hand sagde ham intet meere, thi hand forsvant udi it Øyeblik, oc ligesom spillede aff Tasken^{an} for hannem.

[16] Strax der effter kom it Røcte offver gandske *Florentz* at min Herr *Ambrosii Amedei* eene Daatter, som var giffit med *Bonajuto*^{ao} Thebaldu-

am Ord] r *barely visible*

an Tasken] a *partially damaged, reading uncertain*

ao *Bonajuto*] u *damaged, reading restored from source*

cci, var besæt. Hendis Forældre loede sig icke forsømme^{ap} at anvende de Midler som mand pleyer at bruge udi saadan et jammerlig Tilfald^{aq}; thi de loede bære til hende St: *Zanobe* Hoffvet, oc St: *J. Galberts* Kappe: men *Belphegor* hand loe ickun aff alt dette; her var ingen *Dom Roderic* aff *Castillien* meere, men en retskaffens Dieffvel: Oc for at lade hver oc een see at denne Jomfru var retteligen besæt, oc at der var ingen narrisk Indbildning under, icke heller ont aff Moderen, eller andet aff det slags, som kand bedrage Folck, talte hand bedre Latin end mand finder udi Bøgerne, *disputerede* udi Verdslig Viisdom, oc aabenbarede adskillige Folckis Synder, hvilcke forundrede sig nock der offver, thi ingen haffde troet, at Fanden befattede sig med saa mange slags ting: Men der var ibland andre en stackels Munck, hvilcken *Roderic* gjorde it svart puds; thi hand aabenbarede for alle dem som vare tilstede, at denne haffde holt udi sit Kammer, mere end fire Aar, en ung Tøs, som var udklæd som en ung Munck. Aff disse Tegn kand mand læt dømme om hun var retteligen besæt.

[17] Imidler tid var min H. *Ambrosio* udi alle maader bedrøffvet, offver denne sin Daatters |B|r| u-lycke, oc effterat hand haffde forgieffvis forsøgt alle de Midler, som kunde findis, enten udi Lægekonsten eller i *Religionen*, haffde hand slet ingen Forhaabning meere. I midler tid kom *J. Matteo* til ham, oc loffvede at redde hans Daatter, dersom hand vilde giffve ham fem hundrede Gylden, for hvilcke Penge hand vilde kiøbe en Eyedom i *Peretola*. Sanden at sige: *Matteo* var en god ærlig Mand, oc hafde giort dette Mirakel^{ar} for intet, men hand hafde Penge fornøden;^{as} Min H. *Ambrosio* sloeg til med ham: Oc *Matteo* strax efterat hand hafde ladet sige nogle Messer, oc hafde brugt, jeg veed icke hvad for Ceremonier, paa det at Alting skulle gaa til med større Skinhellighed, forføyede sig til denne Jomfru, oc sagde hende udi Øret: *Roderic*, jeg er kommen hid til dig, at du skal holde det som du haffver loffvet mig. Jeg er heel vel til freds der med, svarede *Roderic*, men jeg vil handle med dig, som en retskaffens Mand: Hvorfore du skal viide, at jeg vil giøre dig meere end engang til gode; thi dette Tilfald, for hvilcket du er kommen hid, er icke mæchtig nock til at giøre dig saa riig, at du kand leffve med magelighed; Hvorfore saa snart som jeg gaar her fra, vil jeg fare i Karls, Kongens aff *Naples*, Daatter, oc

ap orsømme] r *barely visible*

aq Tilfold] o *barely visible*

ar Mirakel] r *partly damaged, reading uncertain*

as fornøden;] *orig. fornødē*

du tør intet ved at tæncke, at jeg skal forlade hende, før end du kommer oc |B1v| maner mig. Der skal du først bliffve til en formuendis Mand, oc du skal haffve Skiepper fulde, men effter den tid var dig, at du icke kommer meere oc bryder mit Hoffvet. Saa snart hand haffde sagt disse Ord, foer hand ud aff denne Jomfrues Legome, oc den gandske Stad glædde oc forundrede sig deroffver.

[18] *Belphegor* glemte icke heller hvis hand haffde loffvet *Matteo*, thi svar lidet der effter kom der røtte offver all *Italien*, at *Charls*, Kongens aff *Naples*^{at}, Datter var besæt; oc det var got for *Matteo*, som skulde udi det fald høste en Guld-Høst. Udi Sandhed alle Munckenes Raad duede icke for et Haar, de brugte forgieffvis alt hvad de viste: Fanden vilde intet gifve sig tabt, uden naar *Matteo* talte, som haffde tilforn giort ham saa stor Tieniste. Kongen, som haffde fornummet hvis som var skeed til *Florentz*, loed *Matteo* kalde til sig: hvilcken oc helbredede Princessen, effterat hand haffde anvendt nogle Optøger oc skin-hellige Ceremonier, for dis bedre at bedecke hans Konst. Men *Dom Roderic*, førend hand foer bort, talte ham saaledis til, som det fortællis udi Krønnicken: Du seer vel, *Matteo*, at jeg haffver holt det som jeg haffver loffvet dig, nu er du riig nock, nu kand du leffve effter din magelighed, hvorfore jeg troer vist at jeg er dig intet meere skyldig: Vocte dig derfor, at du her effter icke stiller dig ind for mig, thi dersom |B2r| det skeer, da for det meget gode jeg haffver bevist dig, vil jeg igien bevise dig meget ont.

[19] *Matteo* effterat hand var kommen mæchtig riig tilbage igien til *Florence* (Thi hand haffde faaet halftrediesindstive tusinde Ducater aff Kongen aff *Naples*) Tænckte ickun paa, hvorledis hand skulle nyde udi fred denne store Riigdom, thi hand troede ingenlunde at *Roderic* skulle nogen tid gjøre ham nogen fortræd: Men hans Anslag bleff forhindret formedelst de ny Tidinger, som kom fra Franckrige, hvilcke førde med sig, at en af Kong *Louis* den *VII*. Døttre var besæt: Dette var nock til at gjøre *Matteo* bange, thi hand viste hvad for en mæchtig Herre hand var, oc derforuden erindrede hand sig vel om den sidste Affskeed, som *Roderic* haffde taget med ham. Kongen, som fandt ingen Middeler for dette fremmede Tilfald, effterat hand haffde fornummet hvad *Matteo* kunde gjøre, skickede it ridendis Bud effter ham, oc loed ham bede at hand vilde komme til *Paris*: Men *Matteo* undskyldede sig, at formedelst hand var icke vel tilpads, var

at *Naples*] orig. *Naple*

hand ey mæctig til at tienne Hans Mayest: udi det fald: Hvorfore Kongen bleff nød til at skriffve til Herrerne, hvilcke befalede *Matteo* at reyse.

[20] Effterat hand var nu kommen til *Paris*, heel bedrøffvet, thi hand viste icke paa hvad Maneer hand skulle føre det i Verck, som mand forhaabtes om hannem; Sagde hand til Kongen: at udi Sandhed, det var vist [B2v] nock at hand tilforn haffde helbredet nogle besætte^{au}, men mand burde icke derfor at troe, at hand kunde helbrede alle besætte som forekomme^{av}, formedelst at mand finder nogle iblant Dieflene aff saadan en fremmed oc forhærdet Natur, at de skiøtter slet^{aw} intet om, enten mand truer eller maner dem; Dog alligevel, sagde hand, at det skeede icke aff nogen Vrangvillighed til at tiene Kongen, at hand sagde dette, mens at Hans Mayest: vilde haffve ham undskylt, oc forlade ham det, dersom det icke lycktis. Kongen, der hand haffde hørt dette,^{ax} bleff forbitret derudoffver, oc hans Vrede virckede^{ay} saa sterck udi hannem, at hand truede *Matteo*, at hand skulle lade ham henge, dersom hand icke jagede Dieffvelen udaff Princessens Legome, ligesaavel som hand haffde giort ved de andre, thi det var ligesaa læt at giøre Mirackler til *Paris*, som til *Florence* oc til *Naples*.

[21] Disse Ord gick *Matteo* hart til Hierte, thi hand haffde ingen Lyst til at henges paa den Maneer, oc Kongen meente fast hvis hand sagde: Icke dismindre tog hand Mod til sig, eller oc loed hand som hand gjorde det, oc effterat hand haffde ladet Princessen komme for sig, forføyede hand sig til hendes Øre, sigendis til *Dom Roderic*, at hand var hans ydmygste Tienere, oc derhos forglemte icke at erindre ham paa ny om den Tieniste hand haffde giort ham, den tid [B3r] hand friede ham fra Rettens Kløffver, oc dersom hand forloed ham i saa stor en Fare, som hand nu stack udi, skulle der icke være een, som jo skulde tale ilde om hans u-tacknemmelighed. *Roderic*, som haffde icke Aarsag til at være vel tilfreds med ham, bleff til gaffns vred; hand bandede, *dominere*, stormede, førde it Fandens Leffnet, oc skielte ham Huden fuld: Men mand kunde ey tilgafns høre uden disse sidste Ord: Hvad bilder du dig ind, du u-forskammede Skielm, hâr du endnu den Dristighed at du tør lade dig see aff mig? Indbilder du dig icke, at du en Dag kand rose dig aff, at du er bleffven riig formedelst min

au sætte] *first t barely visible*

av forekomme] *first e barely visible*

aw slet] *e barely visible*

ax dette,] *comma barely visible*

ay virckede] *ir barely visible, reading uncertain*

Hielp; men jeg skal lade dig see, dig oc en hver, at jeg giffver oc tager igien, hvad oc naar mig lyster. Vær forsickret, at jeg u-feylbarligen skal lade dig henge, før du kommer fra Paris.

[22] *Matteo* der hand saae, at der var ingen anden raad paa færde, effterat hand haffde ladet den besætte før aff Veyen, sagde til Kongen: Jeg sagde nock Eders Mayest: at der vare Aander til, som vare saa slemme oc saa narriske, at mand kand ingen raad faa med dem, oc denne som er udi Princessen er en aff disse slags Aander: Hvorfore jeg vil forsøge alt hvis jeg veed; dersom det, som jeg vil giøre, kand gaee an, da skeer det i en lykkelig |B3v| tid, oc Eders Mayest: skal erlange det som hand ønsker, oc jeg disligeste; men dersom jeg udretter intet der med, oc Eders Mayest: er icke tilfreds med hvis jeg haffver giort, da skal jeg være i Eders Naade oc U-naade, oc I skal haffve saadan Medlidenhed med mig, som min U-skyldighed fortierer: Imidlertid maae Ed. Mayest: lade bygge paa Platzen uden for vor Frue Kircke, een *balcon* saa stor, at alle Eders Førster, oc den gandske Geistlighed af Byen, kand staa der paa, denne *balcon* maae drages med Gyldenstycke oc Silcke, midt der udi maae sættes it Alter, oc paa Søndag tilkommendes maae I lade Eder finde der, heel tiilig, med Eders Printzer oc Førster, oc Eders ganske Kongelige Pract oc Herlighed, oc effter at I hafver ladit siunge en Høymæsse, maae I lade Princessen komme did. Foruden det som jeg nu haffver sagt Eders Majest: maae der staae paa den eene side aff platzen i det ringeste tive Personer, med Trompetter, Cornetter, Trummer, Sække-piber oc Cimbler, som skal begynde at leege paa alle disse Instrumenter, saa tilig som jeg løfter min Hat i Veyret, oc altid komme nærmere oc nærmere til *balconen* med denne Music: Alt dette, |B4r| oc enda nogle andre Middel som jeg veed, skal som jeg haabes komme den onde Aand til at fare ud aff Princessens Legome.

[23] Kongen befalede at mand skulle udrette Alting saaledis som *Matteo* haffde foreslaget; oc den tid Søndagen var ankommen, oc *balconen* var fuld aff adskillige høje Personer, oc Platzen uden for vor Frue Kircke fuld aff Folck, bleff Princessen did bragt imellem tvende Bisper, oc effterfulde hende adskillige store udaff Hoffet. Den tid *Roderic* saae disse mange Folck, oc denne store Pract som var laffvit til, bleff hand underlig der of-fver, oc raabte, saa at en hver kunde høre det: Jeg maatte gierne vide, hvad denne Skielmske Bunde haffver udi sinde at giøre, jeg haffver vel seet andet tilforn end dette, jeg haffver seet meere end engang ald Himmelens Herlighed, oc jeg haffver seet Helffvedis forskreckelige Mact: Jeg skal handle med den Skielm, som hand hafver fortient, oc gjør jeg det icke, saa Gud straffe mig. *Matteo* forføyede sig til hannem, oc bad ham at hand dog

vilde fare ud; Men *Roderic* raabte: O hvilcken her lig Indbildning du hâr hafft, bilder du dig ind at du paa den Maneer vil undfly min Mact, oc Kongens Vrede? Men tænck intet saadant din Nar, thi jeg har ret vel sluttet at lade dig henge, eller oc mand maa tage mig for en Dieffvel uden Følelse oc Fornufft. [B4v] [24] *Matteo* bad ham endnu med større Iffver; oc *Belphegor* skielde ham endnu meere ud, end hand haffde giort tilforne; *Matteo* bleff icke forbauset offver alt dette; men strax paa Timen løffte sin Hat op i Veyret, oc Trompeterne oc de som leegte paa Cornetterne, Trummerne oc Cymblerne begynte paa en tid deris Music^{az}, oc forføyede sig til *balconen*.

Roderic der hand hørde denne u-sædvanlige Liud, viste icke hvad hand skulle sige der til, oc loed hand see at der ere Diefler som frycter ligesaavel for det onde, som Menniskene, oc efftersom hand kunde icke bilde sig ind, hvad denne store skraalen vilde betyde, spurde hand *Matteo* hvad Aarsag der var til? Denne Bunde, som var icke taabelig, loed som hand var heel forundret derofver oc sagde: Gud bedre det min kiere *Roderic*, det er eders Kieriste *Honesta*, som kommer at søge eder til *Paris*. Det var alt det hand sagde; Men ingen kand bilde sig ind, hvor forstørret *Dom Roderic* bleff offver disse tre eller fire Ord; Hand tabte deroffver baade Fornufft oc Forstand, oc uden at tæncke sig videre om, oc begrunde, om det var en ting som var muelig eller icke, foer hand ud aff Princessens Legome, oc sagde icke it Ord^{ba} der imod; thi hand vilde heller fare tilbage igien til Helffvede, at giøre Regenskab for hvis hand haffde udrettet, end at hand vilde begifve sig paa ny igien udi Ecteskabs Trældom, hvor hand haffde hafft saa stoer Fortræd, oc været saa mange Farer undergiffven: [25] Saa snart hand var ankommen, begierede hand *audience*, oc udi *Plutonis*^{bb}, samt *AEaci*, *Minois* oc *Rhadamanti* Raads-Herrernes, Nærværelse, bekræfftede hand det som de giffte Mænds Siæle saa tit oc offte haffde sagt; Oc *Matteo*, som var treskere end Dieffvelen, reyste glad tilbage igien til *Florentz*.

Mand læser icke udi Krønnicken, at Kongen gjorde ham noget til gode, men som hand haffde nock vundet de to forrige gange, holt hand sig lyck-salig nock at hand slap fra at hand icke bleff hengt til *Paris*.

az Music] u *barely visible*

ba Ord] r *damaged, reading uncertain*

bb *Plutonis*] l and o *damaged, reading uncertain*